

Estiu del 68

ALBERT PUNSOLA

(/AUTOR/ALBERT-
PUNSOLA-44)

Periodista

18/07/2018 - 13:00

Ara fa mig segle els cinemes de bona part del món exhibien un parell de pel·lícules que van capturar l'esperit del seu temps: *El planeta dels simis* i *2001 una odissea de l'espai*. I ho van fer situant-se en el futur. A la primera una nau llançada des de la Terra a finals del segle XX arriba a un estrany planeta l'any 3978. A l'odissea de l'espai el futur es troba només a tres decennis de distància, però la tecnologia ha donat un pas de gegant (de fet, molt superior a l'avenç que ha acabat tenint lloc realment).

Com gairebé tothom sap, el planeta misteriós on viatgen els astronautes capitanejats per George Taylor (Charlton Heston) en el primer dels films és la mateixa Terra que, durant els dos mil·lennis transcorreguts, ha viscut l'extinció de la civilització humana i l'ascens de simis intel·ligents i racionals que han reescrit la història a la seva conveniència per esborrar qualsevol traça del passat. Com sempre, les elits amaguen la veritat i fan creure a tota la població que els humans sempre han estat animals. Abans que Taylor descobreixi la cèlebre estàtua de la llibertat mig enterrada que li revelarà el trist final de la humanitat, el doctor Zaius -important membre de l'elit- li diu una frase per retenir: "si l'home era superior, per què no va sobreviure?"

Imatge de la pel·lícula: "El planeta dels simis"

Al film de Kubrick, menys aventurer que l'anterior, però molt més enigmàtic, es plantegen diversos temes de caire filosòfic. Ningú que l'hagi vist podrà oblidar mai la lluita entre una intel·ligència artificial desbocada (HAL), que decideix matar la tripulació de la nau que viatja a Júpiter en *benefici* de la missió, i el comandant Bowman. La venjança de l'astronauta supervivent, Bowman, no es fa esperar i l'assassinat de HAL esdevé molt més terrorífic que el de la tripulació. La consciència de la pròpia mort per part d'una màquina que emula el cervell continua impactant avui igual que fa 50 anys.

Aquell estiu del 68 es van produir alguns fets que condicionarien esdeveniments futurs, en tots els sentits: un cop d'estat a Iraq perpetrat per Saddam Hussein; la fundació de la companyia Intel; o la invasió de Txecoslovàquia per part del Pacte de Varsòvia. Uns mesos abans París havia viscut un intent de revolució que deixaria sentir les seves ones de xoc fins els nostres dies. El 1968 va ser un any d'angoixa, amb la guerra nuclear com a espasa de Dàmocles per a tot el planeta; les revoltes sagnants d'estudiants (amb 400 morts a Ciutat de Mèxic a tan sols 10 dies de la celebració dels Jocs Olímpics en aquella ciutat) i amb nombroses protestes feministes, pacifistes i antiracistes en un clima de violència constant als EUA (només cal recordar les tràgiques morts de Martin Luther King i Robert Kennedy).

Una imatge de la pel·lícula: "2001 una odissea de l'espai"

Les dues pel·lícules esmentades anteriorment recollien aquest sentiment molt present en el món occidental de que la humanitat no anava en la bona direcció. A *El planeta dels simis* no es revela (a diferència de les diferents seqüeles que van seguir en els anys 70 i en el segle 21) com acaba la nostra civilització, tot i que aquest missatge en sí és més potent que tots els possibles detalls.

2001 una odissea de l'espai sembla apuntar la idea d'unes edats o grans períodes de desenvolupament pels quals discorre la humanitat i que inclouen punts de ruptura impulsats misteriosament *des de fora*. És fascinant que una d'aquestes edats acabi amb l'aniquilació de la representació més elevada de la tecnologia i doni pas a no sabem quina nova forma d'existència humana. Kubrick exhibeix aquí un aire profètic: Stephen Hawking va advertir el 2017 que la Intel·ligència Artificial podria portar a l'extinció de la civilització. El genial director va mostrar *avant la lettre* una solució radical a l'amenaça plantejada pel físic: la *mort* per desconnexió.

"La humanitat segueix posant en perill la seva existència (amb nous perills que s'han unit als vells) i el món continua dividit entre tendències autoritàries i democràtiques"

Un dels discursos més recurrents del moment actual és com ha canviat la vida en tots els àmbits. Pensant en l'estiu del 68, jo ho matisaria bastant. És innegable que les comunicacions han experimentat un avenç sense precedents, però no és menys cert que els grans temes d'aleshores continuen damunt la taula. La humanitat segueix

posant en perill la seva existència (amb nous perills que s'han unit als vells) i el món continua dividit entre tendències autoritàries i democràtiques, si bé sota banderes ideològiques diferents. Els col·lectius discriminats han guanyat drets i reconeixement, tot i que no de manera plena ni arreu. La consciència ambiental, embrionària fa 50 anys, s'ha expandit, encara que no ha aconseguit situar-se com un àmbit autònom de les opcions partidistes. La seva concreció en polítiques està vinculada a la major o menor sensibilitat del governant de torn i no a les necessitats objectives de la comunitat.

Capturar l'esperit del temps és realment molt difícil i sovint els creadors artístics o de ficció ho fan millor que els experts acadèmics. *El Planeta dels Simis* i *2001* són dos exemples d'encert. Curiosament, la seva visió inquietant es vehicula amb un element comú a tots dos films que era aleshores el sùmmum de l'esperança: els viatges interplanetaris. És el que els nord-americans anomenen *Space Age Optimism*, que es van estendre més enllà de l'astronàutica per impregnar el disseny i l'estètica de la vida quotidiana. Aquest estiu del 18 una premeditada coincidència ha portat dues exposicions a l'estat de Geòrgia (EUA) que es complementen com poques. La primera és [Pursuit of the future](http://www.scadfash.org/exhibitions/pierre-cardin-pursuit-future-exhibition) (<http://www.scadfash.org/exhibitions/pierre-cardin-pursuit-future-exhibition>) que rememora la modernitat radical de *l'estil de l'era espacial* creat per Pierre Cardin als anys 60. La segona és [Dressing for dystopia](http://www.scadfash.org/exhibitions/explore-costumes-handmaids-tale-designer-ane-crabtree) (<http://www.scadfash.org/exhibitions/explore-costumes-handmaids-tale-designer-ane-crabtree>), una mirada al futur regressiu i totalitari de la sèrie de televisió [The Handmaid's Tale](https://ca.wikipedia.org/wiki/The_Handmaid%27s_Tale) (https://ca.wikipedia.org/wiki/The_Handmaid%27s_Tale). El debat entre optimistes i pessimistes promet ser etern.

Categories: [Terra](/categories/terra) (/categories/terra)

Etiquetes: [Cultura](/etiquetes/cultura) (/etiquetes/cultura)

[cinema](/etiquetes/cinema) (/etiquetes/cinema)

Share 0

Tuit

 (<https://plus.google.com/share?url=https%3A//www.sostenible.cat/opinio/estiu-del-68>)

 (<https://www.sostenible.cat/print/opinio/estiu-del-68>)

Relacionats

Notícia

El confinament transforma les ciutats en un oasi efímer per als animals (/noticia/el-confinament-transforma-les-ciutats-en-un-oasi-efimer-per-als-animals)

(/noticia/el-confinament-transforma-les-ciutats-en-un-oasi-efimer-per-als-animals) Quin

impacte sobre la fauna té el confinament de les persones a les ciutats? Arran de la crisi del coronavirus, aquesta pregunta ha estat freqüent i ha donat lloc a moltes especulacions. Tot i que no hi ha dades per estimar l'impacte, els estudis previs permeten anticipar-ne algunes conseqüències.

Article

Aquesta setmana celebra el #SantJordiDocAmbCat amb recomanacions de recursos ambientals (/article/aquesta-setmana-celebra-el-santjordidocambcat-amb-recomanacions-de-recursos-ambientals)

(/article/aquesta-setmana-celebra-el-santjordidocambcat-amb-recomanacions-de-recursos-ambientals)

Del 20 al 26 d'abril, les persones vinculades a biblioteques ambientals catalanes de la xarxa DocAmbCat compartiran a les webs i xarxes socials recomanacions de llibres, jocs, vídeos, fotos, activitats... relacionades amb la natura i el medi ambient.

Notícia

Les entitats uneixen esforços amb el Manifest “Acció global pel clima” (/noticia/les-entitats-uneixen-esforcos-amb-el-manifest-accio-global-pel-clima)

(/noticia/les-entitats-uneixen-esforcos-amb-el-manifest-accio-global-pel-clima) Avui, quan tota la població

pateix en la seva pròpia pell la pandèmia del coronavirus i les seves conseqüències, es fa patent el que és urgent i ineludible: unir esforços per, solidàriament, fer front a la malaltia i les seves repercussions sanitàries i socials. Unes conseqüències que pateixen en major grau les persones i els col·lectius més vulnerables, que suporten no només la crisi sanitària sinó la precarització i l'empitjorament de les seves ja poc dignes condicions de vida.

Butlletí

Correu electrònic *

[Enviaments anteriors \(/newsletter/sostenible\)](/newsletter/sostenible)

(/)

Revista de la **xarxa** de ciutats
i pobles cap a la sostenibilitat

**Diputació
Barcelona**

(<http://www.diba.cat>)

[Arxiu \(/arxiu\)](/arxiu)

[Continguts per categoria \(/tagclouds/chunk/3\)](/tagclouds/chunk/3)

[Continguts per etiqueta \(/tagclouds/chunk/1\)](/tagclouds/chunk/1)

[Continguts per municipi \(/tagclouds/chunk/2\)](/tagclouds/chunk/2)

[Avís legal \(http://www.diba.cat/avislegal\)](http://www.diba.cat/avislegal)

[Contacte \(/formulari/contacte\)](/formulari/contacte)

[RSS \(https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=\)](https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=)

(<https://www.facebook.com/Sosteniblecat-146513494888>)

(<http://www.twitter.com/xarxasost>)

(<http://youtube.com/xarxasost>)

([rss.xml](#))

